

Til lovforslag nr. L 118. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 16. maj 2002

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven

(Skærpelse af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel m.v.)

[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 3. Socialdemokratiets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 2.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. februar 2002 og var til 1. behandling den 14. marts 2002. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Lovforslaget blev samtidig med fremsættelsen sendt i høring. Den 13. marts og den 5. april 2002 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar til udvalget. Den 24. april 2002 sendte justitsministeren et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 16 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Et af udvalgets spørgsmål og justitsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og KRF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er enige i, at enhver form for seksuelt misbrug af børn er helt uacceptabel.

Straffelovens § 216 omfatter enhver form for voldtægt, herunder voldtægt begået mod et barn. Justitsministerens forslag om at forhøje straffesatserne i straffelovens § 216 vil således også omfatte alle sager om voldtægt mod børn. Som nærmere angivet i bemærkningerne til lovforslaget lægges der i den forbindelse op til, at det – ud over den generelle forhøjelse på 1 år af strafniveauet i voldtægtssager – bør tillægges øget vægt i skærpene retning, hvis der er tale om voldtægt begået mod et barn.

Straffelovens § 222 bygger i hvert fald til dels på de samme beskyttelseshensyn som straffelovens § 216. Bestemmelsen i straffelovens § 222, stk. 2, omhandler således bl.a. tilfælde, hvor en person under anvendelse af tvang skaffer sig samleje med et barn under 12 år.

Samtidig kan der efter Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis opfattelse være grund til at påpege, at straffelovens §

222 også omhandler forhold, hvor der ikke umiddelbart er sammenfald med de beskyttelsehensyn, der ligger bag bestemmelsen i straffelovens § 216 om voldtægt. Eksempelvis omfatter straffelovens § 222, stk. 1, det tilfælde, at en 16-årig har samleje med en 14-årig, uden at der har været anvendt tvang m.v. Tilfælde af denne karakter vil i praksis ofte blive afgjort med et tiltalefraval.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 222 er der derfor efter disse partiers opfattelse fortsat behov for en betydelig nuancering i den konkrete strafudmåling alt efter karakteren og grovheden af den overtrædelse af straffelovens § 222, der har fundet sted.

Hertil kommer, at Straffelovrådet er i gang med at foretage en gennemgang og vurdering af strafferammerne i straffeloven, bl.a. i lyset af de foreslåede strafskærpelser og de hensyn, der er angivet i regeringsgrundlaget.

På den anførte baggrund kan Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti tilslutte sig justitsministerens opfattelse, hvorefter det ville have været rigtigst at lade en stillingtagen til spørgsmålet om forhøjelser af strafferammerne i straffelovens § 222 afvente færdiggørelsen af det igangværende arbejde i Straffelovrådet, jf. Justitsministeriets kommenterede høringsoversigt på L 118 – bilag 6, side 7. En sådan fremgangsmåde ville have gjort det muligt på baggrund af en beskrivelse og analyse af den gældende strafudmålingspraksis i sager omfattet af straffelovens § 222 nærmere at angive, hvilke forhøjelser i strafudmålingsniveauet der tilsigtes med de foreslåede forhøjelser af strafferammerne.

Da Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti imidlertid som anført er enige med forslagsstillerne til ændringsforslag nr. 1 og 2 i ændringsforslagenes grundlæggende intentioner, nemlig at udtrykke, at enhver form for seksuelt misbrug af børn er helt uacceptabel, kan Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti tilslutte sig ændringsforslagene.

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går i den forbindelse ud fra, at forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 222 ikke ændrer ved den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling i sager omfattet af straffelovens § 222, hvor der som påpeget kan være endog meget betydelige forskelle i karakteren

og grovheden af den enkelte overtrædelse af bestemmelsen. Eksempelvis forudsættes det, at den nævnte praksis, hvorefter en ung persons samleje med en 14-årig efter omstændighederne vil kunne afgøres med et tiltalefraval, vil blive videreført.

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går også ud fra, at forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 222 ikke vil føre til væsentlige begrænsninger i den eksisterende mulighed for i sædelighedssager at idømme en betinget dom med vilkår om behandling i tilfælde, hvor strafniveauet i dag ligger mellem 4-6 måneders fængsel og fængsel i 1 år og 6 måneder, og hvor der ikke er anvendt vold eller ulovlig tvang.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget ønsker yderligere at anføre, at deres tilslutning til lovforslaget bl.a. skal ses i lyset af justitsministerens svar på spørgsmål nr. 16, der er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

Dansk Folkeparti forventer, som det er anført i dette svar, at gennemgå resultatet af Rigsadvokatens undersøgelser om de reelle strafudmålingers størrelser sammen med Justitsministeriet ultimo 2003.

Et *mindretal* i udvalget (S) indstiller lovforslaget til vedtagelse med de stillede ændringsforslag. Hvis de af mindretallet under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag ikke vedtages ved 2. behandling, vil mindretallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Socialdemokratiet deler intentionerne i lovforslaget. Vold og kriminalitet kan aldrig undskyldes eller bortforklares. Derfor skal det straffes hurtigt og effektivt.

Danmark er et trygt land at leve i, og det er glædeligt, at kriminaliteten generelt er faldet. Men samfundet og kriminaliteten forandrer sig. Og desværre er der de seneste år sket en uacceptabel stigning i den grove vold og voldtægt. Det skal stoppes. Ikke mindst derfor deler Socialdemokratiet intentionerne i lovforslaget.

For Socialdemokratiet er det vigtigt at understrege, at dansk retspolitik – populært sagt – skal gå på to ben:

1. For det første skal der sikres en hurtig og konsekvent straf og en tidlig og effektiv forebyggelse af kriminaliteten.

2. For det andet er det afgørende, at balancerne mellem de forskellige strafferammer og straffeformer både kan forklares og forsvares.

På begge områder halter regeringens retspolitik gevaldigt.

Regeringens lovforslag skaber uforklarlige ubalancer i straffeloven. Det mangler ambitioner og initiativer til at sikre effektiv forebyggelse af kriminalitet. Samtidig efterlader lovforslaget alvorligt mange ubesvarede spørgsmål om konsekvenserne for domstolene, kapaciteten i landets fængsler og arbejdsbetingelserne for ansatte i kriminalforsorgen.

Socialdemokratiet har gentagne gange i behandlingen af lovforslaget påpeget dets mangler og efterlyst initiativer, der kunne rette op på dets negative konsekvenser og manglende sammenhæng. Sådanne er ikke fremkommet. Med støtten til intentionerne i lovforslaget påtager Socialdemokratiet sig derfor heller ikke ansvaret for lovforslagets manglende sammenhæng og afledte negative konsekvenser.

Lovforslaget skaber uforklarlige ubalancer i straffeloven.

Socialdemokratiet har svært ved at skjule forundringen over tidspunktet for lovforslagets fremsættelse. Det er endog meget svært at forstå, hvorfor regeringen ikke har valgt at vente på Straffelovrådets færdiggørelse af arbejdet om balancer i straffeloven.

Det er Socialdemokratiets klare opfattelse, at hvis regeringen havde ventet på afslutningen af Straffelovrådets arbejde, kunne regeringen have undgået at skabe ubalancer i straffeloven.

Regeringens lovforslag skaber den helt uforklarlige ubalance, at strafferammen for voldtægt mod en voksen nu bliver 2 år højere end strafferammen for seksuelt misbrug af et barn, et forhold der også er påpeget af Børnerådets hørings svar til lovforslaget (jf. L 118 – bilag 3). Det er nøjagtig denne form for uforklarlige ubalancer, Socialdemokratiet er imod ubalancer, som Socialdemokratiet agter at rette op på ved hjælp af ændringsforslag nr. 1 og 2.

Lovforslaget skaber usikkerhed om kriminalforsorgens arbejde og fremtid.

I bemærkningerne til lovforslaget (pkt. 8) behandles de merudgifter, kriminalforsorgen på-

lægges som konsekvens af lovforslaget. Det bemærkes, at de beregnede merudgifter ikke vil kunne afholdes inden for kriminalforsorgens gældende bevillingsrammer. Socialdemokratiet beklager, at regeringen ikke giver et klart svar på konsekvenserne af denne bemærkning og dermed undlader at sende et entydigt og selvfølgeligt signal om sammenhæng mellem nye pålagte arbejdsopgaver og merbevillinger til kriminalforsorgen.

Socialdemokratiet skal derfor understrege vigtigheden af den analyse af kriminalforsorgen, som regeringen nu iværksætter. På trods af dette mener Socialdemokratiet, at det er uforsvarligt at fremsætte et så omfattende lovforslag med så vidtrækkende konsekvenser, som først analyseres efterfølgende. Det skaber uklarhed og ikke mindst usikkerhed blandt medarbejderne i kriminalforsorgen.

I forlængelse af ovenstående ønsker Socialdemokratiet at henlede opmærksomheden på høringssvaret fra Dansk Fængselsforbund (jf. L 118 - bilag 3), hvoraf følgende fremgår:

»Det er en meget stor ekstra opgave, som Kriminalforsorgen pålægges. Der er i forvejen en overkapacitet, og derudover kommer så en stor ekstra byrde i år 2003. Kriminalforsorgen er et udsultet og underfinansieret system, bygningerne er misligholdte, og arbejdsmiljøforholdene er mildest talt elendige. Derfor bliver det meget vanskeligt at håndtere det ekstra pres, der lægges på systemet.«

Lovforslaget skaber usikkerhed om domstolenes arbejde og sagsbehandlingstider.

Regeringens lovforslag tager ikke højde for de konsekvenser, øgede strafferammer vil få for domstolenes arbejde og sagsbehandlingstider. Særlig usammenhængende fremstår regeringens politik, når det samtidig kan konstateres, at domstolene som følge af regeringens egne budgetoverslag i 2002 og 2003 samlet set skal nedbringe personaleudgifterne med 72 mio. kr., svarende til 280 årsværk inden for kontorsektoren.

Socialdemokratiet skal i forlængelse af denne manglende sammenhæng henlede opmærksomheden på justitsministerens svar på spørgsmål nr. 217, alm. del (omdelt på L 118 – bilag 12), hvoraf følgende fremgår:

»Domstolsstyrelsen [har] bl.a. udtalt, at såfremt de foreløbige budgetoverslag på finanslo-

ven for 2002 gennemføres, vil det få betydelige negative konsekvenser for sagsbehandlingstiderne ved domstolene.«

Bliver det tilfældet, finder Socialdemokratiet, at regeringen stiller domstolene og borgerne i en fuldstændig uacceptabel situation, en situation, der vil stå i skærende kontrast til regeringspartiernes tidligere udtalelser om vigtigheden af at nedbringe sagsbehandlingstiderne ved landets domstole.

En understregning af lovforslagets negative konsekvenser for domstolene fremgår desuden af høringsvaret fra retspræsidenten for Retten i Roskilde (jf. L 118 – bilag 3), som på vegne af præsidenterne for retterne i Århus, Odense og Aalborg, skriver følgende;

»... en gennemførelse af det foreliggende lovforslag [vil] indebære en betydelig forøgelse af domstolenes samlede arbejdsbyrde. Hermed står lovforslaget i stærk kontrast til de seneste sparekrav til domstolene, der ifølge en cirkulæreskrivelse af 25. januar 2002 fra Domstolsstyrelsen i uændret form vil medføre en nedlæggelse af 490 stillinger, svarende til ca. en tredjedel af domstolenes kontorfunktionærer.

En så voldsom personalereduktion vil indebære, at domstolene ikke længere vil være i stand til at fungere på forsvarlig måde, og dermed også få negativ effekt på mulighederne for at gennemføre de intentioner, der ligger bag det foreliggende lovforslag.«

Ovenstående vil være en helt uacceptabel situation for Domstolsstyrelsen. Socialdemokratiet skal derfor meget kraftigt understrege, at konsekvensen af regeringens politik ikke må blive, at det tidsinterval, hvor sigtede bevæger sig frit omkring inden sagens domstolsprøvelse, øges.

Et særligt problem vedrører spørgsmålet om tinglysning. For Socialdemokratiet er det afgørende, at sagsbehandlingstiderne ved tinglysning ikke forlænges som en konsekvens af regeringens besparelser på Domstolsstyrelsen.

Socialdemokratiet ønsker derfor, at regeringen sikrer, at konsekvensen ikke bliver længere sagsbehandlingstider ved tinglysning. Målet om, at et dokument, der anmeldes til tinglysning, skal prøves »snarest muligt og senest 10 dage efter dets anmeldelse til dagbogen«, må ikke fraviges som konsekvens af regeringens besparelser. Hvis det modsatte bliver tilfældet, kan conse-

kvenserne blive alvorlige for borgerne. Det understreger justitsministeren selv i svaret på spørgsmål nr. 218, alm. del (omdelt på L 118 – bilag 12), hvoraf det fremgår:

»Hvis tinglysningskontorenes sagsbehandlingstid stiger, medfører dette en øget risiko for tab som følge af kursudviklingen, hvis den pågældende låntager ikke har foretaget kurssikring.«

Socialdemokratiet finder det helt afgørende, at justitsministeren garanterer, at ovenstående ikke bliver tilfældet. Hvordan »øget risiko for tab« undgås, har Socialdemokratiet forgæves forsøgt at få justitsministerens svar på. Konsekvensen heraf er således, at ansvaret for ovennævnte risiko alene påhviler justitsministeren.

Regeringen mangler et ambitiøst bud på en bedre kriminalpræventiv indsats.

Socialdemokratiet anerkender, at regeringen i bemærkningerne til lovforslaget ganske kort omtaler, at der i forlængelse af lovforslaget vil »ske en styrkelse af bl.a. kriminalitetsforebyggende arbejde«, og at regeringen som konsekvens af dette har fremlagt en såkaldt handlingsplan mod volds- og ungdomskriminalitet, kaldet Stop Volden.

Socialdemokratiet er enig i, at volds- og ungdomskriminalitet skal bekæmpes. Derfor er det helt afgørende, at regeringen indtager en mere ambitiøs holdning til, hvilke initiativer der skal til for at sikre, at unge ikke påbegynder kriminalitet.

For Socialdemokratiet handler sådanne ambitioner om en både tidlig og sammenhængende indsats, en indsats, der bl.a. skal sikre endnu bedre sammenspil mellem forældre, uddannelse, arbejde, fritidsaktiviteter og boligområder.

Den manglende sammenhæng mellem regeringens retorik og reelle politik understreges af, at regeringen med vedtagelsen af finansloven for 2002 stopper tilskuddet til samtlige beboerrådgivere i ca. 70 af landets hårdest belastede boligområder.

Denne besparelse er komplet uforståelig for Socialdemokratiet. Særlig hvis regeringen ønsker at bekæmpe ungdomskriminaliteten og gøre en indsats for, at unge ikke påbegynder en kriminel løbebane.

Et blik på beboerrådernes arbejde vil vise regeringen, at resultaterne af en ganske minimal udgift er epokegørende: Borgernes tryghed i boligområderne er steget. Kriminaliteten er faldet dramatisk. Det samme er boligselskabernes udgifter til hærværk og graffiti. Endelig er det lykkedes beboerrådgiverne at skabe og understøtte et væld af frivillige netværk og aktiviteter, som samlet set styrker beboernes livskvalitet og tryghed, alt sammen noget, der har bidraget til en faldende kriminalitet, men desværre også succesfulde resultater, der understreger regeringens manglende ambitioner og sammenhæng i retspolitikken.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det af justitsministeren under nr. 3 stillede ændringsforslag og vil stemme hverken for eller imod de af et mindretal under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag.

For Socialistisk Folkeparti er det afgørende ved overvejelserne om at hæve strafferammer, at man ser straffelovens strafferammer i en helhed. Det var derfor en ganske besynderlig beslutning, regeringen tog, at den ville gennemføre disse strafsikringsforanstaltninger uden at afvente Straffelovrådets samlede vurdering af, hvad vi straffer og hvor længe.

For Socialistisk Folkeparti er det vigtigt, at straffeloven moderniseres, således at man i højere grad straffer hårdere for overgreb på mennesker, herunder voldtægt, end når det drejer sig om forbrydelser, der rammer ting. Det var derfor en stor sejr for Socialistisk Folkeparti, da partiet sammen med andre partier i 1998 fik flertal for at få Straffelovrådet i gang med denne modernisering. Med dette lovforslag skævvrider man strafferammerne, hvilket kan ses alene i det forhold, at Socialdemokratiet har set sig nødsaget til at reparere på lovforslaget. Men det er jo kun de åbenlyse fejl, der her repareres. Det er jo kun den grundige gennemgang foretaget af Straffelovrådet, der kan give garantien for, at de forskellige strafferammer afpasses efter hinanden.

Samtidig har man ikke taget højde for det pres, lovforslaget vil give på fængslerne. Justitsministeren har klart tilkendegivet, at der ikke bliver tale om at placere to i hver celle. Problemet er imidlertid, hvordan man ellers vil kunne finde plads til afsonere inden for den tid, der er forsvarlig. Med vedtagelsen af dette lovforslag og

en samtidig besparelse på domstolene er der risiko for at ende i en situation, hvor der kommer ventetid på at få sagerne for domstolene og ventetid på at få afsoningen påbegyndt, med den konsekvens, at ofrene for voldsforbrydelser skal tåle at se deres gerningsmænd vandre rundt i byen, som om intet var hændt. Dette er ikke forsvarligt, og det er ikke i overensstemmelse med de bestræbelser, der ellers har været på at få denne type sager afsluttet hurtigt af hensyn til retsfølelsen. Man kan nærmest kalde det lovsjusk!

Et *tredje mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Det Radikale Venstre vender sig imod en forhøjelse af strafferammerne for personfarlig kriminalitet i det omfang, lovforslaget angiver.

Det Radikale Venstre er tilhænger af højere straffe for voldtægt, men foretrækker det forslag til bedre udnyttelse af de maksimale strafferammer, som partiet tidligere har været medforlagsstiller til. Voldtægt er den eneste voldstype, hvor dansk praksis for strafudmåling ligger lavere end i de fleste andre europæiske lande. Der kan derfor argumenteres for, at Danmark hæver sit strafniveau på dette område.

Imidlertid er de øvrige forslag til strafsikringsforanstaltninger i dette lovforslag så omfattende og unuancerede, at forslaget som helhed må afvises. Det er endvidere uheldigt, at regeringen ikke vil afvente Straffelovrådets redegørelse om strafniveauer, som skulle skabe de nødvendige forudsætninger for eventuelle justeringer.

De foreslåede strafsikringsforanstaltninger er ikke forsøgt sat ind i sammenhæng med øvrige vigtige instrumenter inden for retsområdet: Der mangler en analyse af konsekvenserne for kriminalforsorgen, for domstolene og for det forebyggende arbejde.

Den hovsalovgivning, som regeringen hermed lægger op til, er ikke i tråd med det ønske om god lovkvalitet, som der tidligere er givet udtryk for fra regeringspartiernes side.

Et *fjerde mindretal* (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det af justitsministeren under nr. 3 stillede ændringsforslag og vil stemme imod de af et mindretal under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag.

Enhedslisten ønsker at vente på resultaterne af Straffelovrådets arbejde for derved at skabe en meget tiltrængt balance i strafferammerne.

Enhedslisten mener, at det at hæve strafferammerne og sætte flere folk i fængsel normalt vil føre til større problemer. For at begrænse antallet af ofre og mindske antallet af voldstilfælde mener Enhedslisten, der skal sættes ind med forebyggende arbejde, f.eks. boligsocialt arbejde, hvilket regeringen jo tværtimod har beskåret. Dernæst skal man sikre, at når folk har begået vold, skal der som led i straffen iværksættes en behandling. Dette vil begrænse ny vold, når de slippes fri.

Enhedslisten modsætter sig, at demonstranter kan varetægtsfængsles indtil 1½ år blot på en mistanke.

Enhedslisten beklager, at regeringen med dette lovforslag bryder de næsten 30 års enighed, der har været i dansk politik om ikke at øge antallet af fængselspladser. Lovforslaget fordrer øgede udgifter til et nedslidt og til tider overbelagt fængselsvæsen, men der er end ikke fremlagt nogen plan for, hvordan kriminalforsorgen skal klare det voldsomme ekstra pres.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Simmut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *flertal* (V, DF, KF, RV og KRF):

Til § 1

1) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 222, stk. 1, ændres »6 år« til: »8 år«.«
[Forhøjelse af strafferammen for samleje med et barn under 15 år]

2) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 222, stk. 2, ændres »10 år« til: »12 år«.«
[Forhøjelse af strafferammen for samleje med et barn under skærpende omstændigheder]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 2

3) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 891 indsættes efter »hvis bekræftelse medfører den strengeste strafferamme« ordene: », medmindre retten bestemmer andet.«

[Uændret rækkefølge i spørgsmålene til nævningerne]

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Strafferammen for samleje med et barn under 15 år i straffelovens § 222, stk. 1, foreslås forhøjet fra de nuværende 6 års fængsel til 8 års fængsel. Endvidere foreslås strafferammen i straffelovens § 222, stk. 2, for samleje med et barn under 15 år under skærpende omstændigheder (hvis barnet er under 12 år eller der anvendes tvang eller trusler) forhøjet fra 10 års fængsel til 12 års fængsel.

Formålet med de foreslåede ændringer af straffen for seksuelt misbrug af børn er at sikre en parallelitet mellem strafferammerne for voldtægt (§ 216) og strafferammerne for seksuelt misbrug af børn (§ 222). Forslagsstillerne forestiller sig en strafforøgelse for seksuelt misbrug af børn, som forholdsmæssigt vil svare til forøgelsen af voldtægtsstraffen. Forslagsstillerne anser det for ganske uforklarligt, hvis Folketinget med ændringen af straffeloven fastlægger en strafferamme på op til henholdsvis 8 og 12 år for voldtægt uden samtidig at hæve strafferammerne for seksuelt misbrug af børn tilsvarende. Disse to paragraffer har hidtil haft parallelitet i strafferammerne, og forslagsstillerne ønsker, at denne parallelitet fortsat eksisterer efter lovens vedtagelse.

Til nr. 3

1. Ændringsforslaget indeholder et forslag om ændring af bestemmelsen i retsplejelovens § 891 om rækkefølgen af spørgsmål til nævningene. Med ændringsforslaget vil det – uanset de i nærværende lovforslag foreslåede ændringer af strafferammerne i straffeloven – fremover være muligt at stille spørgsmål til nævningene i den rækkefølge, der hidtil er anvendt.

2. Retsplejeloven indeholder i § 891 en bestemmelse om rækkefølgen af spørgsmål til nævningene. Hvis flere hovedspørgsmål (med tilhørende tillægsspørgsmål) angår det samme forholds henførelse under forskellige straffebestemmelser, stilles efter bestemmelsen det spørgsmål først, hvis bekræftelse medfører den strengeste strafferamme.

Bestemmelsen indebærer således, at spørgsmål til nævningene skal stilles i den rækkefølge, at spørgsmål vedrørende forbrydelser med højere strafferammer kommer før forbrydelser med lavere strafferammer – det vil sige, at grundtanken er, at man bevæger sig nedad fra de alvorligste forbrydelser til de mindre alvorlige forbrydelser.

I den forbindelse kan eksempelvis nævnes sager, hvor der er rejst tiltale for forsøg på manddrab efter straffelovens § 237, jf. § 21. Hvis tiltalte ikke findes at have haft forsæt til forsøg på manddrab, vil tiltalte efter omstændighederne blive dømt for vold efter straffelovens § 245 eller § 246. Findes tiltalte heller ikke at have haft forsæt til grov vold, kan der eventuelt straffes for forsætlig fareforvoldelse efter straffelovens § 252.

I forhold til de gældende strafferammer i straffeloven fører retsplejelovens § 891 i ovennævnte eksempel til, at der først skal stilles spørgsmål, der går ud på, om tiltalte er skyldig i forsøg på manddrab efter straffelovens § 237, jf. § 21. Hvis dette spørgsmål besvares benægtende, stilles der derefter spørgsmål, der går ud på, om tiltalte er skyldig i vold efter straffelovens § 246 eller § 245. Hvis disse spørgsmål ligeledes besvares benægtende, stilles der spørgsmål om straffelovens § 252.

3. Efter forslaget skal strafferammen i straffelovens § 245 forhøjes fra de nuværende 4 års fængsel til fængsel indtil 6 år. Strafferammerne i straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab (§ 241), uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (§ 249) og forsætlig fareforvoldelse

(§ 252) foreslås forhøjet fra de nuværende 4 års fængsel til fængsel indtil 8 år.

Præsidenten for Østre Landsret har i et supplerende høringssvar anført, at de foreslåede ændringer af strafferammerne i straffeloven kan føre til særlige vanskeligheder ved behandlingen af nævningesager i forhold til anvendelsen af det spørgsmålssystem, der er fastsat i retsplejelovens § 891 om spørgsmål til nævningene. I høringssvaret har landsretten henvist til det eksempel på anvendelse af bestemmelsen, der er nævnt ovenfor.

Som anført af præsidenten for Østre Landsret indebærer de foreslåede forhøjelser af strafferammerne i straffeloven således, at spørgsmål til nævningene om forsætlig fareforvoldelse, uagtsomt manddrab eller uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 891 skal stilles før spørgsmål om forsætlig grov vold efter straffelovens § 245.

4. Justitsministeriet er enig med præsidenten for Østre Landsret i, at de foreslåede ændringer af strafferammerne i straffeloven kan føre til særlige vanskeligheder i forhold til den rækkefølge, som spørgsmål til nævningene efter retsplejelovens § 891 skal stilles i.

Den foreslåede ændring af retsplejelovens § 891 er således en konsekvens af forslaget om at forhøje visse strafferammer i straffeloven.

Med ændringen fastsættes det, at flere hovedspørgsmål, som angår det samme forholds henførelse under forskellige straffebestemmelser, skal stilles i den rækkefølge, at der først stilles spørgsmål om den bestemmelse, der har den højeste strafferamme, medmindre retten bestemmer andet.

Det vil således – uanset de foreslåede ændringer af strafferammerne i straffeloven – fremover være muligt for retten at bestemme, at spørgsmål til nævningene skal stilles i den rækkefølge, der hidtil er anvendt.

Inge Dahl-Sørensen (V) Birthe Rønn Hornbech (V) nfind. Karsten Nonbo (V)
Jørgen Winther (V) Peter Skaarup (DF) Per Dalgaard (DF) Helge Adam Møller (KF)
Lars Barfoed (KF) Jann Sjursen (KRF) Erling Christensen (S) Lissa Mathiasen (S)
Morten Bødskov (S) Per Kaalund (S) Sandy Brinck (S) Anne Baastrup (SF) find.
Elisabeth Arnold (RV) Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqtigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	57*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqtigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9		

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 118

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar fra justitsministeren
2	Forslag til tidsplan
3	Høringssvar fra justitsministeren
4	Spm. 1 om oversendelse af en opgørelse over sagsbehandlingstiderne ved domstolene, til justitsministeren Spm. 2 om domstolenes ressourcebehov, når flere straffesager skal behandles i landsretterne, til justitsministeren Spm. 3 om økonomisk kompensation til domstolene for den ekstra arbejdsbyrde, til justitsministeren Spm. 4, om en forlængelse af sagsbehandlingstiderne i straffesager har den konsekvens, at forbrydere er længere tid på fri fod, til justitsministeren Spm. 5, om domstolene pålægges flere opgaver samtidig med, at regeringen påfører domstolene besparelser, til justitsministeren Spm. 6 om antal indsatte pr. celle, til justitsministeren
5	Kopi af alm. del – bilag 529, spm. 212 om ministerens talepapir fra samrådet om besparelser hos domstolene, til justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 529, spm. 213, om regeringens budgetoverslag for 2003 for domstolene vil føre til nedlæggelse af stillinger, til justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 529, spm. 214 om en udtalelse fra Domstolstyrelsen, til justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 529, spm. 215 om afskedigelser hos domstolene, til justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 529, spm. 216, om det kun er HK-personalet, som vil blive ramt af afskedigelserne, til justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 529, spm. 217, om den økonomiske ramme for domstolene medfører forlængelse af sagsbehandlingstiderne, til justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 529, spm. 218, om ventetiden påfører borgerne økonomiske tab ved konvertering af realkreditlån, til justitsministeren
6	Høringssvar og høringsnotat fra justitsministeren
7	Spm. 7 om, hvor mange trafikulykker og trafikdrab der sker i forbindelse med en politijagt, til justitsministeren Spm. 8 om statistik over, hvorvidt gruppevoldtægter begås af henholdsvis etniske minoriteter og danskere, til justitsministeren Spm. 9 om regeringens pjece »Stop volden«, til justitsministeren
8	Kopi af alm. del – bilag 508, svar på spm. 114 om kommentar til henvendelse af 15. januar 2002 fra Dansk Fængselsforbund, fra justitsministeren
9	Ændringsforslag fra justitsministeren

Bilagsnr.	Titel
10	Spm. 10 om, hvorfor Dansk Fængselsforbund ikke er på listen over høringsberettigede parter, til justitsministeren Spm. 11 om, hvordan kapacitetsproblemer løses, til justitsministeren Spm. 12 om besparelser på kriminalforsorgens område, til justitsministeren Spm. 13, om kriminalforsorgen er tvunget til at foretage drastiske nedskæringer af vedligeholdelsesudgifterne, til justitsministeren Spm. 14 om, hvilken betydning forslagets forhøjede strafferammer får for funktionærer inden for kriminalforsorgen, der udsættes for vold eller trusler om vold, til justitsministeren
11	Svar på spm. 1 om oversendelse af en opgørelse over sagsbehandlingstiderne ved domstolene, fra justitsministeren Svar på spm. 2 om domstolenes ressourcebehov, når flere straffesager skal behandles i landsretterne, fra justitsministeren Svar på spm. 3 om økonomisk kompensation til domstolene for den ekstra arbejdsbyrde, fra justitsministeren Svar på spm. 4, om en forlængelse af sagsbehandlingstiderne af straffesager har den konsekvens, at forbrydere går længere tid på fri fod, fra justitsministeren Svar på spm. 5, om domstolene pålægges flere opgaver samtidig med, at regeringen påfører domstolene besparelser, fra justitsministeren Svar på spm. 6 om indsatte pr. celle, fra justitsministeren Svar på spm. 7 om, hvor mange trafikulykker og trafikdrab der sker i forbindelse med en politijagt, fra justitsministeren
12	Kopi af alm. del – bilag 559, svar på spm. 212 om ministerens talepapir fra samrådet om besparelser hos domstolene, fra justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 559, svar på spm. 213, om regeringens budgetoverslag for 2003 for domstolene vil føre til nedlæggelse af stillinger, fra justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 559, svar på spm. 214 om en udtalelse fra Domstolstyrelsen, fra justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 559, svar på spm. 215 om afskedigelser hos domstolene, fra justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 559, svar på spm. 216, om det kun er HK-personalet, som vil blive ramt af afskedigelserne, fra justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 559, svar på spm. 217, om den økonomiske ramme for domstolene medfører forlængelse af sagsbehandlingstiderne, fra justitsministeren Kopi af alm. del – bilag 559, svar på spm. 218, om ventetiden påfører borgerne økonomisk tab ved konvertering af realkreditlån, fra justitsministeren
13	Spm. 15 om statistik over sagsbehandlingstiden ved domstolene, til justitsministeren
14	Spm. 16, om domstolene vil gennemføre straffeskærpelserne, til justitsministeren
15	Svar på spm. 8 om statistik over, hvorvidt gruppevoldtægter begås af henholdsvis etniske minoriteter og danskere, fra justitsministeren Svar på spm. 9 om regeringens pjeces »Stop volden«, fra justitsministeren Svar på spm. 10 om, hvorfor Dansk Fængselsforbund ikke er på listen over høringsberettigede parter, fra justitsministeren Svar på spm. 11 om, hvordan kapacitetsproblemer løses, fra justitsministeren Svar på spm. 12 om besparelser på kriminalforsorgens område, fra justitsministeren Svar på spm. 13, om kriminalforsorgen er tvunget til at foretage drastiske nedskæringer af vedligeholdelsesudgifterne, fra justitsministeren Svar på spm. 14 om, hvilken betydning forslagets forhøjede strafferammer får for funktionærer inden for kriminalforsorgen, der udsættes for vold eller trusler om vold, fra justitsministeren

Bilagsnr.	Titel
16	Svar på spm. 15 om statistik over sagsbehandlingstiden ved domstolene, fra justitsministeren
17	Svar på spm. 16, om domstolene vil gennemføre strafskærpelserne, fra justitsministeren
18	1. udkast til betænkning

Bilag 2

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og svaret er optrykt efter ønske fra Dansk Folkeparti

Spørgsmål nr. 16:

Mener ministeren, at domstolene vil gennemføre de strafskærpelser, der tilsigtes med lovforslaget, og vil ministeren sikre, at Folketinget bliver orienteret om, hvorvidt intentionerne om strafskærpelser føres ud i livet?

Svar:

1. Formålet med forslaget er at skærpe straffen for bl.a. voldtægt, vold og anden personfarlig kriminalitet.

Lovforslaget indebærer i den forbindelse, at en række strafferammer i straffeloven bliver forhøjet.

Samtidig er det i lovforslagets bemærkninger i en række tilfælde nærmere angivet, hvilket forhøjet strafniveau der tilsigtes med de foreslåede forhøjelser af strafferammer.

I bemærkningerne til forslaget er det eksempelvis forudsat, at straffen for voldtægt gennemgående skal forhøjes med 1 år i forhold til den nuværende praksis.

Forslaget tilsigter endvidere, at straffen i voldssager gennemgående forhøjes med omkring en tredjedel i forhold til den nuværende

praksis. Som anført i bemærkningerne til forslaget tilsigtes forhøjelsen med omkring en tredjedel i forhold til den straf, der i dag udmåles af domstolene, at slå igennem i sager om grov vold efter straffelovens §§ 245 og 246. Endvidere tilsigtes forhøjelsen med en tredjedel i forhold til den nuværende praksis at slå igennem i sager om simpel vold bortset fra sager om såkaldt restaurationsvold.

På den anførte baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at de strafskærpelser, der tilsigtes med forslaget, vil slå igennem i praksis – herunder således at strafniveauet i sager om vold og voldtægt vil blive forhøjet i overensstemmelse med det, der nærmere er angivet i lovforslagets bemærkninger.

2. Justitsministeriet vil i øvrigt anmode Rigsadvokaten om nøje at følge retspraksis i sager om bl.a. vold og voldtægt med henblik på at kunne belyse udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

I den forbindelse vil Justitsministeriet anmode Rigsadvokaten om ved udgangen af 2003 at levere en redegørelse til ministeriet om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden. Denne redegørelse vil blive sendt til Folketingets Retsudvalg.